

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра будівництва та професійної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова факультетська навчальна дисципліна)

SOFT SKILLS СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

Розробники:

- Антонець А. – доцент кафедри будівництва та професійної освіти,
к.пед.н, доцент
- Япринець Т. – доцент кафедри будівництва та професійної освіти,
к.пед.н, доцент
- Овсієнко Ю. – доцент кафедри будівництва та професійної освіти,
к.пед.н, доцент

Полтава 2023 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	SOFT SKILLS СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Вибіркова факультетська навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра будівництва та професійної освіти
Контактні дані розробників, які залучені до виконання	<p><i>Викладач:</i> АНТОНЕЦЬ Анатолій, к.пед.н., доцент <i>Контакти:</i> ауд. 329а (навчальний корпус №3) <i>E-mail:</i> anatolii.antonets@pdaa.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/antonec-anatoliy-viktorovych</p> <p><i>Викладач:</i> Япринець Тетяна, к. пед. н., доцент <i>Контакти:</i> ауд. 353, (навчальний корпус № 3) <i>E-mail:</i> tetiana.yaprynets@pdaa.edu.ua https://www.pdau.edu.ua/people/yaprynes-tetyana-sergiyivna</p> <p><i>Викладач:</i> Овсієнко Юлія, к. пед. н., доцент <i>Контакти:</i> ауд. 331а, (навчальний корпус № 3) <i>E-mail:</i> juliia.ovsiienko@pdaa.edu.ua https://www.pdau.edu.ua/people/ovsiyenko-yuliya-ivanivna</p>
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у майбутніх фахівців теоретичних знань і практичних навичок у галузі використання власного потенціалу в сфері soft skills для успішної адаптації на сучасному ринку праці.

Основні завдання навчальної дисципліни – навчити основам аналізу власного потенціалу в галузі soft skills; освоїти технологічні засади самоменеджменту в контексті формування і використання «м'яких навичок» в професійній кар'єрі.

Компетентності:

- здатність використовувати знання і практичні навички про soft skills в науковому, професійному і особистісному вимірах.
- здатність до аналізу власного потенціалу в контексті soft skills

Програмні результати навчання:

1. Використовувати набуті soft skills в процесі адаптації на сучасному ринку праці.

Методи навчання: словесні (лекція, розповідь, пояснення), наочні (ілюстрування, демонстрація), практичні (вправи, конспектування), інтерактивні методи (проектування професійних ситуацій, мозковий штурм, дискусії), комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій).

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Концептуальні основи поняття soft skills.

Феномен «м'яких» (soft skills) і «твердих» (hard skills) навичок. Історія поняття soft skills, його концептуальні основи. «Навички 21 сторіччя» і вимоги

сучасного ринку праці. Структура soft skills. Життєві та кар'єрні навички: гнучкість та пристосовуваність; ініціатива та самоспрямованість; соціальні навички та навички, пов'язані зі співіснуванням різних культур; продуктивність та вміння з'ясовувати та враховувати кількісні показники; лідерство та відповідальність. Навчальні та інноваційні навички: творчість і інноваційність; критичне мислення і вміння вирішувати проблеми; комунікативні навички та навички співробітництва. Інформаційні навички: інформаційна грамотність, медіа грамотність, ІКТ-грамотність тощо. Soft skills в професійній діяльності педагога.

Тема 2. Особистісний компонент м'яких навичок.

Специфіка особистісного компоненту soft skills. Дисциплінованість, діловитість, критичне та рефлексивне мислення тощо. Дисциплінованість як важлива професійна якість. Явище критичного мислення. Основні положення теорії розвитку критичного мислення. Критичне мислення як необхідна навичка і життєво важливий ресурс сучасного фахівця. Структура і елементи критичного мислення: цілі, завдання, питання, припущення, поняття, емпірично довідні міркування, висновки, результати і наслідки, заперечення з боку альтернативних точок зору, критерії. Критичне мислення як основа наукового мислення. Основні форми прояву критичного мислення: математичне мислення, історичне мислення, антропологічне мислення, економічне мислення, моральне мислення, філософська думка. Інтелектуальні інструменти критичного мислення: поняття і принципи аналізу, оцінки і покращення мислення. Методи розвитку критичного мислення.

Тема 3. Соціальний компонент soft skills.

Специфіка і зміст соціального компоненту soft skills. Явище командної взаємодії. Здатність працювати в команді. Організація командної роботи. Феномен делегування повноважень, його сутність і зміст. Повноваження, які підлягають і не підлягають делегуванню. Особливості, переваги та недоліки делегування. Причини опору делегуванню повноважень та способи їх подолання. Емоційний інтелект. Сутність і складові емоційного інтелекту. Ознаки емоційного інтелекту: усвідомлення себе, саморегуляція, емпатія, соціальні навички. Нерозуміння намірів, настрою, емоційного стану і мотивації іншої людини як типові проблеми сформованості емоційного інтелекту. Емпатія та соціальна перцепція. Емоційна залежність людини від думки оточуючих. Психологічна та фізіологічна стійкість.

Тема 4. Комунікативна компетентність сучасного фахівця.

Феномен комунікації як складової частини soft skills, її поняття і найважливіші функції: обмін інформацією, обмін образами партнерів по спілкуванню, обмін діями, задоволення потреби у спілкуванні, уточнення уявлення про себе, демонстрування поваги до іншого, розбудова стосунків тощо. Вербальна і невербальна комунікація, їх специфіка, функції, засоби та комунікативна цінність. Кінесика, просодика, одяг, проксемика як складові невербальної комунікації. Бар'єри спілкування: психологічний, гностичний, соціальний, естетичний, фізичний тощо. Поняття і технологія рефлексивного слухання. Етапи ефективного спілкування. Проблема розвитку комунікативних

навичок сучасного фахівця.

Тема 5. Самоорганізація в процесі формування м'яких навичок.

Поняття самоменеджменту, напрями досліджень і концепції самоменеджменту. Роль самоменеджменту як засобу формування soft skills. Зміст, складові та головна мета самоменеджменту. Постановка цілей як вихідний етап самоменеджменту. Планування в самоменеджменті. Реалізація, організація та контроль в самоменеджменті. Сутність феномену самовдосконалення. Самовдосконалення як стратегія життя успішної людини. Сучасні технології самовдосконалення. Головні категорії самовдосконалення і їх технологічний зміст. Самовиховання і саморегуляція як складові самовдосконалення. Самопізнання як вихідний етап самовиховання. Самоаналіз. Самопрогнозування. Самозобов'язання. Самостимулювання. Самонаказ. Самонавіювання і самопереконавання. Самоконтроль. Самокритика. Самооцінка. Поняття саморегуляції особистості. Психологічні основи саморегуляції. Управління увагою. Саморегуляція пам'яті. Свідоме управління мисленням. Основні прийоми саморегуляції мислення. Емоційна саморегуляція. Саморегуляція довільної активності, її поняття. Модель саморегуляції довільної активності О. Конопкіна. Значення саморегуляції в емоціогенних умовах.

Тема 6. Психолого-фізіологічна стійкість керівника як основа для формування управлінських навичок.

Соціально-психологічний і етичний зміст поняття кар'єри. Кар'єра в життєдіяльності сучасного фахівця. Роль «м'яких навичок» в побудові кар'єри. Американська, європейська та японська моделі кар'єри керівників. Типологія кар'єр за Е. Г. Моллом. Етапи і зміст кар'єри менеджера. Види кар'єри. Управління кар'єрою працівників організації. Конструктивні і деструктивні чинники кар'єрного зростання. Технологія планування кар'єри.

Формування професійних якостей ефективного керівника. Внутрішні і зовнішні чинники становлення особистості менеджера. Роль соціального середовища в формуванні менеджера-професіонала. Поняття стилю керівництва і його індивідуальні відмінності. Почуття відповідальності як мотиваційна категорія в роботі менеджера. Адміністративно-організаційна компетентність керівника. Моральні орієнтири діяльності менеджера. Авторитет керівника, його психологічна і соціальна сутність. Психолого-фізіологічна стійкість управлінця. Лідерство як управлінський чинник.

Тема 7. Організація часу, тайм-менеджмент і розвиток часової компетентності.

Психологічна структура діяльності та її часові характеристики. Часові аспекти професійної адаптації. Сприйняття часу та відчуття часу в освоєнні діяльності. Людина і час в кризових ситуаціях. Професійна і часова компетентність. Поняття часової компетентності. Структура часової компетентності. Шляхи розвитку часової компетентності спеціаліста. Типи регуляції часу (за В. Ковальовим та за Л. Кубліцкене). Програма розвитку адекватного часового сприйняття та ефективного використання часу. Правила і стратегії тайм-менеджменту. Раціональні способи організації часу.

Тема 8. Soft skills в управлінні професійним іміджем.

Поняття іміджу. Психологічний, соціологічний, політологічний, економічний, сомаестетичний, естетичний підходи до визначення сутності іміджу. Характерні ознаки іміджу. Прототип іміджу. Аудиторія іміджу. Ціннісна і технологічна функції іміджу. Категорії іміджу. Імідж особистості. Ціннісні функції особистісного іміджу. Імідж як складний соціально-психологічний феномен. Раціональні (свідомі) та ірраціональні (підсвідомі і безсвідомі) психічні компоненти іміджу. Імідж у системі соціального впливу. Зовнішня маніфестація іміджу особистості, її принципи, форми, умови результативності. Основні підходи до формування іміджу. Функціональний імідж. Контекстний імідж. Зіставлявальний (порівняльний) імідж. Прогресивні техніки створення ефективного імідж-образу. Технології створення і корегування зовнішнього іміджу. Поняття індивідуального стилю. Роль символів в створенні іміджу. Поняття самопрезентації. Самопрезентація як діяльність, спрямована на створення іміджу. Функції самопрезентації. Різноманітність виявив самопрезентації. Види самопрезентації, природна і штучна самопрезентації. Типи самопрезентації. Тактики самопрезентації І.Джонса і Т.Піттмана.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	денна форма				
	разом	у тому числі			
л		п	лаб.	с.р.	
Тема 1. Концептуальні основи поняття soft skills.	15	2	2	-	11
Тема 2. Особистісний компонент м'яких навичок.	15	2	2	-	11
Тема 3. Соціальний компонент soft skills.	15	2	2	-	11
Тема 4. Комунікативна компетентність сучасного фахівця.	15	2	2	-	11
Тема 5. Самоорганізація в процесі формування м'яких навичок.	15	2	4	-	9
Тема 6. Психолого-фізіологічна стійкість керівника як основа для формування управлінських навичок.	15	2	6	-	7
Тема 7. Організація часу, тайм-менеджмент і розвиток часової компетентності.	15	2	2	-	11
Тема 8. Soft skills в управлінні професійним іміджем.	15	2	4	-	9
Усього годин	120	16	24	-	80

Назви тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	разом	у тому числі			
л		п	лаб.	с.р.	
Тема 1. Концептуальні основи поняття soft skills.	15	2			13
Тема 2. Особистісний компонент м'яких навичок.	15	2			13
Тема 3. Соціальний компонент soft skills.	15	2			13
Тема 4. Комунікативна компетентність сучасного фахівця.	15				15
Тема 5. Самоорганізація в процесі формування м'яких навичок.	15		2		13
Тема 6. Психолого-фізіологічна стійкість керівника як основа для формування управлінських навичок.	15		2		13
Тема 7. Організація часу, тайм-менеджмент і розвиток часової компетентності.	15				15
Тема 8. Soft skills в управлінні професійним іміджем.	15				15
у т.ч. індивідуальні завдання	25	-	-	-	25
Усього годин	120	6	4	-	110

Оцінювання результатів навчання

Схеми нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти, денна форма			Разом
	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Концептуальні основи поняття soft skills.	3	3	5	11
Тема 2. Особистісний компонент м'яких навичок.	3	3	5	11
Тема 3. Соціальний компонент soft skills.	3	3	5	11
Тема 4. Комунікативна компетентність сучасного фахівця.	3	3	5	11
Тема 5. Самоорганізація в процесі формування м'яких навичок.	3	6	5	14
Тема 6. Психолого-фізіологічна стійкість керівника як основа для формування управлінських навичок.	3	9	5	17
Тема 7. Організація часу, тайм-менеджмент і розвиток часової компетентності.	3	3	5	11
Тема 8. Soft skills в управлінні професійним іміджем.	3	6	5	14
Разом	24	36	40	100

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти, заочна форма				Разом
	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання тестів	Контрольна робота	
Тема 1. Концептуальні основи поняття soft skills.	3				3
Тема 2. Особистісний компонент м'яких навичок.	3				3
Тема 3. Соціальний компонент soft skills.	3				3
Тема 4. Комунікативна компетентність сучасного фахівця.					
Тема 5. Самоорганізація в процесі формування м'яких навичок.	3	3			6
Тема 6. Психолого-фізіологічна стійкість керівника як основа для формування управлінських навичок.	3	3			6
Тема 7. Організація часу, тайм-менеджмент і розвиток часової компетентності.				50	50
Тема 8. Soft skills в управлінні професійним іміджем.			29		29
Разом	15	6	29	50	100

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю	Бали	Критерії оцінювання
Опитування	0	відсутність відповіді
	1	часткова відповідь, не продемонстровано володіння необхідними знаннями
	2	продемонстровано задовільне володіння необхідними знаннями;
	3	продемонстровано достатнє володіння знаннями та розуміння засад у сфері Soft skills;
Виконання вправ на практичних заняттях	0	вправа не виконана;
	1	вправа виконана не вірно, з суттєвими помилками
	2	вправа виконана вірно з помилками або неточностями
	3	вправа виконана вірно у повному обсязі
Виконання завдань самостійної роботи	0	не виконання завдання
	1	часткове виконання завдання з помилками
	2	повне виконання завдання з помилками та неточностями
	3	правильне виконання завдання в повному обсязі

Виконання тестів	Тест складається з 29 запитань		
	0	неправильна відповідь на запитання	
1	вірна відповідь		
Контрольна робота	0	завдання невиконане	
	1-10	завдання виконане неповністю із зауваженнями	
	11-30	завдання виконане не повністю або із значними зауваженнями	
	31-42	завдання виконане повністю з незначними зауваженнями;	
	43-50	завдання виконане повністю без зауважень або з несуттєвими неточностями.	

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

2. Дедлайни та перескладання: практичні роботи, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату.

3. На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча навчальна програма, презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бондаренко І.С. Іміджологія: Психологія іміджу: навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Реклама і зв'язки з громадськістю». Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 122 с.
2. Бондарчук Ірина. Soft skills, або "м'які навички" для навчання та роботи. Київ : Шк. світ, 2020. 120 с.
3. Бугайчук, А. "Прокачуємо" soft skills. Завуч. 2019. № 12. С. 18-40.
4. Бугайчук, А. Що таке емоційний інтелект [Текст] Школа. 2017. № 1. С. 6-9.
5. Бугайчук, А. Soft skills vs Hard skills у чому різниця? [Текст]. Директор школи. Шкільний світ : журн. 2019. № 4. С. 4-15.
6. Бугрим В. В. Іміджологія / Іміджмейкінг: навчальний посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2014. 250 с.
7. Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. К. : Кондор, 2013 453 с.
8. Орбан-Лембрик, Л. Е. Психологія управління: навч. посіб. / Лідія Ернестівна Орбан-Лембрик. 2-е вид., допов. Київ : Академвидав, 2010. 544 с.
9. Терно, С. О. Критичне мислення: динаміка та сфера застосування. Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету. Запоріжжя, 2016. Вип. 46. С. 310-315.
10. Харченко, Н. М'які навички (soft skills) у роботі управлінця. Мистецтво півтонів. Управління освітою. 2019. № 9. С. 40-65.
11. Ходаківський, Є. І. Психологія управління: підручник / Євген Іванович Ходаківський, Юлія Вячеславівна Богоявленська, Тетяна Петрівна Грабар ; за ред. Є. І. Ходаківського. К. : Центр учбової літератури, 2011. 664 с.
12. Штепа О. С. Самоменеджмент (самоорганізування особистості) : навч. посіб. Львів : Вид-во Львівського університету ім. І. Франка, 2012. – 361 с.
13. Юрик Н. Є. Самоменеджмент : Курс лекцій. Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. 89 с.
14. Юринець З.В. Макара О. В. Самоменеджмент : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 272 с.

Допоміжні

1. Барбінова, А. Критичне мислення - запорука успіху педагогічної діяльності. Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць. Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка; гол. ред. М. І. Степаненко. Полтава, 2018. Вип. 22. С. 13-17.
2. Білик, Н. І., Галич О. Г. Роль самоменеджменту в особистісному розвитку. Імідж сучасного педагога. 2017. № 7. С. 9-12.
3. Власенко, О. Професійний та особистий розвиток. Самоменеджмент як можливість ефективного використання часу. Директор школи : газ. 2020. № 11/12. С. 8-19.
4. Гашимова, К. Особливості спілкування людей з різним рівнем

емоційного інтелекту. Формування сучасного освітнього середовища: теорія і практика : зб. наук. праць. Полтава, 2014. Ч. 1. С. 18-20.

5. Григорук, Л. Вербальний імідж. Навіщо він потрібен і як його формувати [Текст] Управління освітою. 2017. № 6. С. 44-54.

6. Гутак, І. О. Формування критичного мислення вчителя [Текст]. Управління школою. 2019. № 13/15. С. 15-18.

7. Делія О. Ефективна комунікація в управлінні персоналом. Соціально-економічні проблеми і держава. 2012. Вип. 1 (6). С. 36–40.

8. Дерев'янка, С. Актуалізація емоційного інтелекту в емоціогенних умовах. Соціальна психологія. 2008. № 1. С. 96-104.

9. Дробітько, А. "М'яка" компетентність особистості як сенс навчання. Вища школа. 2020. № 4. С. 104-110.

10. Емоційний інтелект. Психодіагностика. Психолог. 2018. № 23/24. С. 30-48.

11. Жупинська, Л. Внутрішня опора особистості. Розвиток емоційного інтелекту. Здоров'я та фізична культура. 2021. № 7/8. С. 80-83.

12. Імідж і здоров'я: термінолог. слов. / авт.-уклад. Т. Я. Довга ; Кіровоград. держ. пед. ун-т імені Володимира Винниченка, Укр.-пол. н.-д. лаб.проф. успішності вчителя. Кропивницький : Озеров Г. В., 2017. 72 с.

13. Коваль, Н. Ключові навички для життя. Чого не вчать у школі, а варто було б. Директор школи. Шкільний світ : журн. 2019. № 12. С. 22-42.

14. Лозовецька В.Т. Професійна кар'єра особистості в сучасних умовах: монографія. К., 2015 279 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Єрмак, Т. Розвиток в учнів навичок XXI століття // InterConf. 2019. №3. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/1082>

2. Коваль, К. О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування // Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2015. №2. URL: <https://visnyk.vntu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/827>

3. Муравйова І.О., Мар'янюк Я.Г., Осадча А.О. Soft skills у сучасних реаліях української освіти. Інноваційна педагогіка. 2021. Випуск 32. Том 1. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/32/part_1/25.pdf

4. Муромець В. 5 soft skills для для успішності у житті та кар'єрі [Мультимедійна презентація]. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/02_17_konferenciya_molodizhna_nauka_v_ukr/7_Top5_Soft_Skills.pdf

5. Навички для успішної кар'єри [курс для здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти] К.: 2020. 300 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/02/24/Metodychni%20materialy%20kursu%20Navychky%20dlya%20uspishnoyi%20karyery_02_24.pdf

6. Смагіна Т., Шуневич О. Умови розвитку гнучких навичок (soft skills) педагогів у процесі навчання на курсах підвищення кваліфікації // Український педагогічний журнал. 2019. №2. URL: <http://uej.undip.org.ua/upload/iblock/fd4/fd4d203794727370958670ab1cf36c79.pdf>

7. «Soft skills – невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті». URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/f5e21f8fa4b196951d084e7e586ab122.pdf>